

COMUNITATEA WATCHDOG.MD

Chișinău, octombrie 2020

Moldova vs Gazprom: cine de fapt are datoriile?

Autori:

Sergiu Tofilat

Tudor Șoitu

Cuprins

1. Context general	2
2. Cât constituie datoria la gaz?	4
3. Etapele acumulării datoriei la gaz a malului drept	4
3.1. Condiții discriminatorii impuse de „Gazprom” în 1994	5
3.2. Preluarea gazoductelor magistrale de „Gazprom” în 1994-1995	6
3.3. Ilegalități la constituirea SA „Moldovagaz” în 1998	7
3.4. Achitarea datoriilor malului stâng prin cambiile emise de Guvernul RM	9
3.5. Cum a „contribuit” Veaceslav Platon la majorarea datoriei la gaz	9
3.6. Administrarea frauduloasă a SA „Moldovagaz”	10
3.7. Clauze abuzive din contractele semnate cu „Gazprom” în 2006	11
3.8. Datoriile complexului termoelectric față de „Moldovagaz”	12
3.9. Devierile tarifare acumulate din cauza neajustării la timp a tarifelor	13
5. Ce condiții trebuie realizate pentru a soluționa problema datoriei la gaz	15
5.1. Alternative de import a gazului	16
5.2. Alternative de import a energiei electrice	16
6. Concluzii	17
7. Recomandări	18
8. Anexe	20

1. Context general

De la independență și până în prezent măsurile întreprinse de elitele politice de la Chișinău în domeniul energetic au condus la sporirea dependenței Moldovei de Federația Rusă atât la consumul de gaze, cât și la producerea energiei electrice. Acumularea datoriei la gaz a Moldovei este un obstacol în calea dezvoltării sectorului energetic în ansamblu.

Moldova acoperă integral consumul de gaze naturale dintr-o singură sursă – concernul rus „Gazprom”¹. Consumul de gaze constituie 2,5–3 mlrd m³ anual, inclusiv 1 mlrd m³ pe malul drept și 1,5-2 mlrd m³ în regiunea transnistreană, controlată de autoritățile neconstituționale de la Tiraspol.

Unicul furnizor de gaze pe teritoriul Moldovei este concernul moldo-rus SA „Moldovagaz”, care este vertical integrat și asigură serviciul de transport, distribuție și furnizare a gazelor. Concernul „Gazprom” deține monopolul de-facto pe piața de gaze din Moldova, fiind proprietar al cotei de 50% din acțiunile „Moldovagaz” și administrând cota de 13,44% care aparține regiunii transnistrene. Moldova deține cota de 35,33% prin intermediul Agenției Proprietății Publice, iar alte 1,23% de acțiuni aparțin persoanelor fizice.

Potrivit contractului de import al gazelor, „Moldovagaz” are obligația de a livra gaze către SRL „Tiraspol-Transgaz” din regiunea transnistreană, care nu achită consumul de gaze. De-jure, „Tiraspol-Transgaz” intră în

componența „Moldovagaz”, iar de-facto a fost deposedat de patrimoniu în favoarea SRL „TiraspolTransgaz – Pridnestrovie”, înființată de autoritățile neconstituționale de la Tiraspol².

În regiunea transnistreană tarifele interne nu acoperă prețul de piață al gazelor, iar toate încasările din vânzarea gazelor sunt acumulate pe așa-numitul „cont special de gaze”, după care operatorul le transferă sub formă de împrumut la bugetul regiunii separatiste. Datoria pentru gazul consumat în stânga Nistrului este acumulată de „Moldovagaz”. În prezent această datorie depășește \$7,7 miliarde, sau circa 2/3 din PIB-ul Moldovei³. În studiul pe care l-am realizat în 2017 am demonstrat că din așa-numitul „cont de gaze” au fost transferați peste \$1,3 miliarde în bugetul separatist pentru perioada 2007-2016, sau 35% din totalul cheltuielilor bugetare pentru 10 ani. Valoarea acestei „subvenții” oferite generos de „Gazprom” echivalează cu 48% din PIB-ul regiunii în perioada respectivă⁴. Constatările date demonstrează faptul că regimul neconstituțional de la Tiraspol nu ar fi sustenabil fără „subvenția” de gaz oferită în continuu de Federația Rusă.

O altă problemă de securitate energetică a Moldovei este faptul că 80% din consumul de energie este acoperit de centrala electrică MGRES din stânga Nistrului, controlată de un alt holding rusesc – „Inter RAO UES”. Centrala MGRES, având o capacitate de 2520MW, este

¹ Prin gazoductul Iași-Ungheni, la graniță cu România, a fost importat un volum de 1,2 mln m³ de gaze, sau circa 0,1% din consumul anual al Republicii Moldova, fără regiunea transnistreană (raportul ANRE pentru anul 2016, pag. 22).

² Prin decretul nr. 723RP din 13.10.2005, așa-numitul președinte al regiunii transnistrene a dispus ieșirea

„TiraspolTransgaz” din componența „Moldovagaz” și crearea întreprinderii „TiraspolTransgaz-Pridnestrovie”, <https://bit.ly/30ZHsHd>

³ Structura datoriilor este expusă în capitolul 2

⁴ IDIS Viitorul, „Impunitate și înțelegeri rentiere în sectorul energetic al țării”, aprilie 2017, <https://bit.ly/2wllxiS>

principalul consumator de gaze în regiunea transnistreană și contribuie în cea mai mare măsură la acumulările de fonduri în așa-numitul „cont special de gaze”. Atât autoritățile separatiste, cât și administrația de la Kremlin sunt interesați în majorarea producerii de energie la MGRES pentru a spori încasările la „contul special de gaze”, din care este alimentat bugetul separatist. Având combustibil „gratuit” și exces de capacități libere a centralei MGRES, autoritățile din regiunea transnistreană dezvoltă activ producerea criptovalutei, cu suportul lui Igor Ceaika – fiul ex-procurorului general al Federației Ruse⁵. Majorarea consumului de energie produsă de MGRES contribuie în mod direct la creșterea datoriei „Moldovagaz” față de „Gazprom” și la majorarea încasărilor în bugetul separatist.

Dependența Moldovei de gazele rusești a fost folosită de Federația Rusă pentru a prelua controlul asupra infrastructurii de gaze din Moldova la prețuri derizorii în perioada 1994-1999, profitând de lipsa de viziune și corupția în rândul decidenților politici din Moldova. Monopolizarea pieței de gaze din Moldova a permis „Gazprom”-ului să creeze schema contractuală de finanțare a regiunii separatiste prin livrarea gazelor și acumularea datoriei de către partea moldovenească.

Administrația de la Kremlin, prin intermediul „Gazprom”, a încercat să implementeze un scenariu similar în estul Ucrainei în 2015, prin livrarea gazelor în regiunile ocupate de armata

rusească la insistența personală a lui Putin⁶. În februarie 2015 „Gazprom” a început să furnizeze gaze către regiunile separatiste din estul Ucrainei, contrar prevederilor contractului cu „Naftogaz”⁷. Concernul rus a majorat prețul gazelor naturale pentru Ucraina cu 81%, de la \$268,5 la \$485, cu achitarea în avans⁸. Însă planurile Federației Ruse au fost zădărnicate de operatorul „Naftogaz” din Ucraina, care a obținut câștig de cauză în arbitrajul de la Stockholm împotriva „Gazprom”-ului și a fost scutit de plata datoriilor respective⁹.

Problema acumulării datoriei la gaz a fost tratată superficial și netransparent de elitele politice care au fost la guvernare în Moldova din anul 1994 și până în prezent. Informația prezentată de autorități privind valoarea datoriei și repartizarea acesteia între malul drept și regiunea transnistreană nu corespunde realității. Datele sunt preluate din contabilitatea „Moldovagaz”, care nu a fost verificată de la momentul fondării de nicio instituție de stat din Moldova, abilitată cu funcții de control. Deși Moldova a avut guverne de diferite orientări politice, nimeni din administrația „Moldovagaz” nu a fost atras la răspundere, iar schema de acumulare a datoriilor continuă. Mai mult ca atât, actualul Guvern instituit de Partidul Socialiștilor și Partidul Democrat continuă să promoveze agenda geopolitică a Federației Ruse în detrimentul intereselor Republicii Moldova. Astfel, prin dispoziția nr. 4 din 24 martie 2020

⁵ Anticorupție.md, investigație „Criptorepublica”, aprilie 2019, <https://anticoruptie.md/ro/investigatii/economic/cryptorepublica>

⁶ Comunicat de presă al Gazprom din 8 Apr 2015, <https://www.gazprom.com/press/news/2015/april/article223355/>

⁷ Rbc.ru, „Газпром нашел способ начать прямые поставки газа в Донбасс”, Feb 2015, <https://bit.ly/2CCJp2l>

⁸ Dr. Frank Umbach, NATO review, „Russian-Ukrainian-EU gas conflict: who stands to lose most?”, Mai 2014, <https://bit.ly/37IrRgN>

⁹ Comunicat „Naftogaz” din 22 decembrie 2017, <https://bit.ly/2xeQ4x8>

a Comisiei pentru Situații Excepționale a fost anulată desfășurarea licitațiilor privind importul energiei electrice. Prin această decizie au fost înlăturați furnizorii din Ucraina și a fost încheiat un nou contract cu MGRES, care va asigura circa 80% din consumul de energie electrică din Moldova¹⁰.

Prezentul studiu are drept scop analiza factorilor care au contribuit la acumularea neîntemeiată a datoriei la gaz a malului drept în rezultatul acțiunilor abuzive și ilegale, săvârșite de „Gazprom” și autoritățile din Moldova pe parcursul a trei decenii. În studiu sunt expuse potențialele riscuri privind executarea datoriei de către „Gazprom”, în lipsa cărorva măsuri de investigare a fraudelor pentru a stabili valoarea reală a datoriei. Studiul se încheie cu recomandări privind etapele de soluționare a problemei datoriei la gaz și măsurile ce urmează a fi întreprinse de o guvernare, prioritățile căreia ar fi interesele naționale și bunăstarea cetățenilor Republicii Moldova.

2. Cât constituie datoria la gaz?

Potrivit protocolului celei de-a 15-a ședințe a comisiei interguvernamentale moldo-ruse din septembrie 2019, datoria față de concernul „Gazprom” a constituit \$6165,7 mln la 09.08.2019, din care \$443,6 mln sunt datoria malului drept și \$5722,1 mln – a regiunii transnistrene¹¹. **Datele din protocolul comisiei diferă de cele din raportul financiar al „Gazprom”** la 30.09.2019, unde valoarea datoriei constituie deja \$6528,5 mln¹². Este imposibil ca în decursul a 2 luni

datoria la gaz să se majoreze cu peste \$362 mln, ținând cont de volumul consumului de gaze în Moldova, în special în perioada caldă a anului. Mai curând informația prezentată comisiei este eronată.

Totuși care este suma totală a datoriei „Moldovagaz” față de „Gazprom” și structurile sale afiliate? În afară de datoria directă, „Moldovagaz” mai are o datorie față de „Factoring-Finans”, subsidiară a „Gazprom”. Astfel, potrivit informației disponibile, **datoria totală a „Moldovagaz” pentru gazele rusești la situația din 30.09.2019 a constituit \$7729,7 mln**, inclusiv:

- față de „Gazprom” - \$6528,5 mln;
- față de „Factoring-Finans” – \$1201,2 mln¹³.

Însă nici această datorie nu corespunde situației reale cel puțin din 2 motive: (i) nici un organ abilitat cu funcții de control în Moldova nu a verificat situațiile financiare ale întreprinderii „Moldovagaz” pentru a se expune asupra corectitudinii datelor, și (ii) cel puțin o parte a datoriei a fost acumulată în urma ilegalităților privind gestionarea sectorului gazelor naturale din Moldova începând cu anul 1994 și până în prezent.

3. Etapele acumulării datoriei la gaz a malului drept

Atunci când funcționarii publici vehiculează cu date privind datoria la gaz și repartizarea acesteia între Moldova și regiunea transnistreană, ei operează cu date din contabilitatea „Moldovagaz”. Deoarece nici un organ de control nu a verificat activitatea economică a întreprinderii de la momentul

¹⁰ A se vedea anexa 1: Comunicat al SA „EnergoCom”

¹¹ http://mei.gov.md/sites/default/files/protokol_mpk_moldo_va_rossiya_finala.pdf

¹² Raport financiar al „Gazprom” la 30.09.2019, pag. 44: 420 535 mln ruble / 64,4156, <https://bit.ly/2VfPx75>

¹³ Raport financiar al „Gazprom” la 31.12.2005, pag. 47: http://www.gazprom.ru/f/posts/91/747099/repiv_2005.doc

fondării, în prezent **nu există informații veridice privind valoarea reală a datoriei la gaz și repartizarea acesteia între maluri.**

Întâi de toate datoria la gaz trebuie separată în datoria consumatorilor din Moldova (malul drept) și datoria regiunii transnistrene (malul stâng). Schema de acumulare a datoriei malului stâng a fost expusă în studiul publicat de IDIS „Viitorul” în aprilie 2017.¹⁴ În prezenta lucrare vom examina factorii care au determinat acumularea datoriei malului drept. Pentru a stabili cauzele acumulării datoriei și a elabora măsurile de remediere, am clasificat factorii în 4 categorii, în funcție de actorii implicați:

- *Abuzuri din partea „Gazprom”-ului și autorităților din Moldova în anii 1994-2000 privind condițiile de livrare a gazelor, plata pentru consumul regiunii transnistrene și preluarea infrastructurii gazelor naturale din Moldova la prețuri derizorii;*
- *Clauze abuzive în contractul existent privind livrarea gazelor, încheiat între „Gazprom” și „Moldovagaz” în 2006;*
- *Actele de corupție din sectorul gazelor naturale sub protecția acționarilor „Moldovagaz” și a organelor de supraveghere din Moldova;*
- *Devierile tarifare acumulate în sectorul gazelor naturale și datoriile sectorului termoelectric din cauza influenței politice asupra procesului de stabilire a tarifelor.*

Pentru a înțelege etapele acumulării datoriei, vom examina factorii în ordine cronologică.

3.1. Condiții discriminatorii impuse de „Gazprom” în 1994

Odată cu semnarea contractului nr. 1-Gaz din 09.12.1993, „Gazprom” a majorat prețul de livrare a gazelor de la \$38,5 la \$80 pentru consumatorii din Republica Moldova, începând cu anul 1994. Această majorare de preț era nejustificată în contextul regional: „Gazprom” a exportat gaze pe piața europeană la prețul mediu de \$72,8, iar în țările CSI la prețul mediu de \$50,5.¹⁵ Pentru comparație, Ucraina a procurat gazele rusești în perioada 1992-2005 la prețul de \$50.¹⁶ Devine evident că „Gazprom” a abuzat de poziția sa dominantă în calitate de unic furnizor de gaze în Moldova și a stabilit cel mai mare preț al gazelor din regiune. În rezultatul majorării de către „Gazprom” a prețului la gazele naturale, numai în perioada 1994-1999 consumatorii din Moldova au achitat cu circa \$523,9 milioane [$17.465 \text{ mln m}^3 * (\$80 - \$50)$] mai mult în raport cu consumatorii din țara vecină Ucraina, la fel membră CSI.

În afară de asta, în contractul 1-Gaz au fost introduse și alte prevederi abuzive: efectuarea plății în avans pentru gazele importate și penalități de 0,35% pe zi la sumele restante¹⁷. Cuantumul penalității de 0,35% stabilite pentru anul 1994 a fost de 17 ori mai mare comparativ cu penalitatea de 0,02% aplicată de același „Gazprom” începând cu anul 1995. Aceste condiții discriminatorii impuse de „Gazprom” au condus la creșterea vertiginoasă a datoriei la gaz a Moldovei: de la \$22,2 mln la

¹⁴ IDIS Viitorul (2017), §2.1, identic adnotării 4

¹⁵ М.М. Судо, Э.Р. Казанкова, „Энергетические ресурсы. Нефть и природный газ. Век уходящий”, 1998

¹⁶ Slovoidilo.ua, „Как менялась цена российского газа для Украины на протяжении 24 лет?”, 2016, <https://bit.ly/2S8IPiP>

¹⁷ A se vedea anexa 2: Art. 9 din contractul nr. 1-Gaz din 09.12.1993.

începutul anului 1994 până la \$290,8 mln la finele anului, inclusiv penalități în sumă de \$99,9 mln și datoria regiunii transnistrene în sumă de \$91 mln. În pofida faptului că Moldova nu a achitat pe deplin consumul de gaze, inclusiv pentru volumele livrate în regiunea transnistreană, concernul rus nu a stopat livrarea gazelor. Dimpotrivă, „Gazprom” a folosit datoria la gaz ca pretext pentru a acapara infrastructura de gaze a Moldovei. Devenind acționar majoritar al gazoductelor magistrale din Moldova, „Gazprom” a urmărit scopul de a legaliza schema de finanțare a regimului separatist prin livrarea gazelor „pe datorie”.

3.2. Preluarea gazoductelor magistrale de „Gazprom” în 1994-1995

Sistemul de transportare a gazului din Moldova include 4 gazoducte magistrale cu o lungime totală de 542,9 km:

- **Gazoductul ACB** (Ananiev-Cernăuți-Bohorodchany) cu lungimea de 199,8 km, inclusiv 15 km pe malul stâng;
- **Coridorul transbalcanic** format din 3 gazoducte magistrale (ATI, ŞDKRI, RI) cu o lungime totală de 343,1 km, inclusiv 66,2 km pe malul stâng.

Coridorul transbalcanic asigură tranzitul gazului spre Europa de Sud-Est în volum anual de 20-25 mlrd m³. Însă, după destrămarea URSS, **aceste gazoducte nu au fost înregistrate** la balanța întreprinderii de stat „Moldovatrangaz”, deși trecuse 3 ani de când Moldova și-a declarat independența.

După cum am menționat în paragraful precedent, pe parcursul anului 1994 datoria la

gaz a Moldovei s-a majorat vertiginos din cauza condițiilor abuzive și discriminatorii de livrare a gazului impuse de „Gazprom”. Pentru a soluționa problema în cauză, autoritățile din Moldova au decis transmiterea gazoductelor de transport în contul achitării unei părți a datoriei la gaz (debt-to-equity swap). Guvernul a constituit un grup de lucru¹⁸ care să evalueze sistemul de transportare al gazelor, cu scopul de a-l introduce în capitalul social al unei întreprinderi mixte nou create, în care „Gazprom” urma să dețină cota majoritară. În rezultat gazoductele de transport de pe ambele maluri au fost incluse în capitalul întreprinderii nou-formate „Gazsnabtranzit”. Cota de 50% din acțiuni a fost transmisă concernului „Gazprom” în contul rambursării parțiale a datoriei la gaz în sumă de \$54 mln. Cota de 11% din acțiuni a revenit autorităților separatiste, în timp ce malului drept i-a revenit cota de 39% din acțiuni. Ilegalitățile comise la constituirea „Gazsnabtranzit” au fost analizate în studiul publicat de IDIS Viitorul în 2007.¹⁹ Vom evidenția elementele principale care au avut impact asupra datoriei la gaz.

Acordul de constituire al „Gazsnabtranzit” a fost ilegal semnat de către reprezentanții concernului de stat „Moldova-gaz” (B. Carandiu și M. Lesnic) și întreprinderii „Tiraspol-trangaz” (V. Piancov) la 20.09.1994, fără careva împuterniciri din partea autorităților Moldovei. Abia pe 07.10.1994 Guvernul a constituit grupul de lucru privind crearea societății mixte, care urma să evalueze gazoductele magistrale și să înainteze propuneri Parlamentului privind crearea unei

¹⁸ Hotărârea Guvernului nr. 749 din 07.10.1994, <https://bit.ly/2zq0ECO>

¹⁹ IDIS Viitorul, „Industria gazului în RM: Povara ignoranței și costul erorilor”, 2007, <https://bit.ly/3ayETgp>

societăți mixte, transmiterea patrimoniului de stat în contul achitării datoriei la gaz.

Patrimoniul Moldovei transmis în capitalul „Gazsnabtranzit” a fost evaluat doar în baza gazoductului ACB din nordul țării. Cele 3 gazoducte transbalcanice (276,9 km) nu au fost incluse în capital, deoarece nu au fost înregistrate în proprietatea statului, însă „Gazsnabtranzit” le exploata gratuit pentru tranzitul gazului. Conform prevederilor legale, orice proprietate de stat transmisă în capitalul social al unei întreprinderi mixte trebuia evaluată în baza prețurilor de piață mondiale²⁰. Guvernul a încălcat această prevedere legală și a aprobat proiectul contractului de constituire al „Gazsnabtranzit” prin hotărârea nr. 302 din 12.05.1995.

Potrivit estimărilor noastre, valoarea gazoductelor magistrale determinată prin metoda scontării veniturilor din tranzitul gazului ar fi constituit circa \$936 mln.²¹ Respectiv cota de 50% transmisă „Gazprom”-ului ar fi fost echivalentă cu \$468 mln. Însă, capitalul „Gazsnabtranzit” a fost evaluat cu grave încălcări la doar \$104 mln.²² În rezultat Guvernul Moldovei a transmis concernului „Gazprom” gazoductele magistrale la o valoare de 9 ori mai mică decât valoarea estimativă de piață. Prin această ilegalitate, **Moldova a fost prejudiciată cu peste \$416 mln în beneficiul concernului rus.** Mai mult ca atât, valoarea gazoductelor transmise de autoritățile separatiste în capitalul „Gazsnabtranzit” a fost

acceptată în baza unui simplu act de inventariere, efectuat de angajații „Tiraspoltransgaz”. Actul respectiv a fost falsificat, deoarece includea gazoducte magistrale aflate pe teritoriul Moldovei²³. La fondarea „Gazsnabtranzit”, partea transnistreană a participat ilegal cu patrimoniul de pe malul drept, iar aceste documente false au fost acceptate de Guvernul Moldovei.

Pe lângă toate încălcările enunțate mai sus, hotărârile de guvern nr. 749/1994 și nr. 302/1995 nu au fost publicate în Monitorul Oficial. Potrivit legislației, actele oficiale intră în vigoare la data publicării lor în Monitorul Oficial²⁴. Deoarece hotărârile respective nu au fost publicate, ele sunt ilegale, de unde rezultă că „Gazsnabtranzit” a fost fondată ilegal.

3.3. Ilegalități la constituirea SA „Moldovagaz” în 1998

La începutul anului 1998 datoria la gaz a Moldovei depășea jumătate de miliard de dolari SUA, din care \$361,6 mln erau datorii la plata gazului și \$149,2 mln sub formă de penalități²⁵. Pentru a stinge parțial datoria, părțile iarăși au recurs la procedura de transmitere a infrastructurii de gaze în favoarea „Gazprom”-ului prin constituirea întreprinderii mixte SA „Moldovagaz”. Pe lângă gazoductele magistrale ale „Gazsnabtranzit” (denumirea în română Aprogaztranzit), au mai fost transmise gazoductele de distribuție ale concernului de stat ÎP „Moldova-gaz” și gazoductele de distribuție din stânga Nistului.

²⁰ Art. 9 pct. 2 din legea nr. 998 din 01.04.1992 privind investițiile străine, <https://bit.ly/2Uw9giu>

²¹ IDIS Viitorul (2007), anexa 2, identic adnotării 19.

²² Hotărârea Guvernului nr. 302 din 12.05.1995, <https://bit.ly/2XUNUO5>

²³ „Tiraspoltransgaz” indică în proprietatea sa 39,5 km din gazoductul magistral ATI (în realitate doar 18,8 km sunt

amplasate pe malul stâng) și 34 km din gazoductul RI (doar 24,3 km sunt pe malul stâng).

²⁴ Art. 1 alin. (4) a Legii nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, redacția din 1994, <https://bit.ly/2ziG0Eq>

²⁵ A se vedea anexa 3: actele de verificare între „Gazprom”, „Gazsnabtranzit” și „Moldova-gaz” la 01.01.1998.

În baza hotărârii Guvernului nr. 1068/1998 a fost constituită SA „Moldovagaz”, cu valoarea preliminară a capitalului de 1,3 miliarde lei (sau \$290 mln). Cota de 50% din acțiuni a fost transmisă „Gazprom”-ului în contul achitării a \$60 mln din datoria Moldovei. Guvernul a păstrat pachetul de blocaj de 35,3%, iar autorităților separatiste le-a revenit cota de 13,4%. Cota rămasă de 1,3% este în proprietatea unor persoane fizice. Ilegalitățile admise la fondarea „Moldovagaz” au oferit beneficii nejustificate concernului rus și au condus la majorarea ilegală a datoriei la gaz a Moldovei. În continuare vom analiza principalele încălcări admise și impactul lor asupra datoriei la gaz.

Gazoductele magistrale de pe teritoriul Moldovei, administrate de „Gazsnabtranzit”, au fost reevaluate, după care au fost transmise în capitalul „Moldovagaz”. Până la procedura de transmitere au avut loc unele modificări în capitalul „Gazsnabtranzit”. După cum am menționat în secțiunea 3.2, gazoductul transbalcanic de 276,9 km nu a fost înregistrat în proprietatea de stat a Moldovei, dar era administrat de „Gazsnabtranzit”. Porțiunea de 120,2 km aflată pe teritoriul autonomiei găgăuze a fost inclusă în capitalul „Gazsnabtranzit” și transmisă ulterior către „Moldovagaz”. Totodată porțiunea de 156,7 km a rămas în continuare fără proprietar. Până în prezent nu se cunoaște în ce mod această porțiune din gazoduct a fost transmisă în proprietatea „Moldovagaz”.

În urma acestor operații suspecte, capitalul „Gazsnabtranzit” a crescut cu \$66,6 mln, iar

cota „Gazprom” s-a majorat cu \$33,3 mln.²⁶ Însă **datoria la gaz a Moldovei nu a fost micșorată cu suma respectivă**, fiindu-i oferit un „cadou” generos concernului rus, în detrimentul intereselor Moldovei.

De asemenea au avut loc încălcări la transmiterea rețelelor de distribuție în capitalul „Moldovagaz”. Conform legii privind investițiile străine, patrimoniul statului poate fi inclus în capitalul întreprinderii mixte doar în baza evaluării la prețurile de piață mondiale²⁷. Contrar acestor prevederi, Guvernul acceptă valoarea preliminară a rețelelor de distribuție la doar \$111,4 mln, dar stabilește că Departamentul privatizării urma să efectueze în anul 1999 reevaluarea activelor transmise în componența „Moldovagaz”, pentru a rectifica valoarea capitalului și a reduce datoria la gaz. Nici această prevedere nu a fost respectată, deși au trecut mai mult de 20 ani de la fondarea „Moldovagaz”.

Mai mult ca atât, „Gazprom” urma să reducă datoria Moldovei cu \$59,9 mln în schimbul cotei de 50% obținute în „Moldovagaz”. Însă, potrivit actului de verificare din 01.07.2001, „Gazprom” a achitat datoria anului 1997, care era a regiunii transnistrene²⁸. La începutul anului 2001 datoria Moldovei constituia \$64,4 mln, pentru anii 1999 – 2000. Respectiv **cota de \$59,9 mln a „Gazprom”-ului în capitalul „Moldovagaz” a fost îndreptată la stingerea datoriei malului stâng**. Ilegalitățile menționate pot servi drept temei pentru anularea contractului de constituire a SA „Moldovagaz” și revenirea la situația anterioară.

²⁶ P. 5 din hotărârea Guvernului nr. 1068 din 21.10.1998, <https://bit.ly/3heB6tp>

²⁷ Identic adnotării 20

²⁸ A se vedea anexa 4: Actul de verificare între „Gazprom” și „Moldovagaz” din 01.07.2001

3.4. Achitarea datoriilor malului stâng prin cambiile emise de Guvernul RM

La începutul anului 1997 structura datoriei malului drept în sumă de \$181,6 mln era următoarea:

- \$3,4 mln pentru anul 1994;
- \$81,1 mln pentru anul 1995, și
- \$97,1 mln pentru anul 1996.

Pe parcursul anului 1997 Moldova a achitat \$87 mln către „Gazprom” prin livrarea de resurse materiale (barter). În acest mod a fost stinsă integral datoria pentru anii 1994-1995. Cu toate acestea, în martie 1997 Guvernul a emis obligații de împrumut extern în valoare de \$140 mln pentru rambursarea parțială a datoriei la gaz față de „Gazprom”²⁹, acumulată în perioada 1994-1996. Potrivit actelor de verificare cu „Gazprom”, obligațiile emise de Guvern au fost utilizate de fapt la rambursarea datoriei pentru anul 1995 (\$130,2 mln) și pentru anul 1996 (\$9,8 mln).³⁰ În realitate datoria malului drept pentru anul 1995 a fost achitată prin barter, iar **„Gazprom” a utilizat \$130,2 mln din obligațiile Moldovei pentru a stinge datoria malului stâng**, contrar prevederilor hotărârii de guvern nr. 275/1997.

Aceeași situație se repetă în anul 2000. La începutul anului datoria la gaz a malului drept constituia \$143,9 mln, din care:

- \$76,4 mln pentru anul 1997;
- \$11,2 mln pentru anul 1998, și
- \$56,2 mln pentru anul 1999.

²⁹ Hotărârea Guvernului nr. 275 din 21.03.1997, nepublicată în Monitorul Oficial, <https://bit.ly/3fxkGv6>

³⁰ Identic adnotării 25

³¹ Hotărârea Guvernului nr. 819 din 14.08.2000, <https://bit.ly/3hn5ce7>

³² A se vedea anexa 5: Actul de verificare între „Gazprom” și „Moldovagaz” din 01.01.2001

Guvernul a preluat o parte din datorie în sumă de \$90 mln.³¹ Potrivit actului de verificare cu „Gazprom”, obligațiile Moldovei au fost utilizate pentru a stinge datoria anului 1996 (\$63 mln) și o parte din datoria anului 1997 (\$27 mln).³² Având în vedere faptul că malul drept nu avea datorii pentru anul 1996, suma de **\$63 mln a fost utilizată abuziv de „Gazprom” pentru a stinge datoria malului stâng din contul mijloacelor primite de la Guvernul Moldovei.**

3.5. Cum a „contribuit” Veaceslav Platon la majorarea datoriei la gaz

Veaceslav Platon este unul din organizatorii schemei de spălare a banilor cunoscută sub denumirea „Laundromatul rusesc”. Prin intermediul instanțelor de judecată și băncilor din Moldova, în perioada 2010-2014 a fost organizată operațiunea de spălare a peste \$70 miliarde proveniți din Federația Rusă³³.

Sectorul gazelor naturale la fel a nimerit în atenția lui Platon. Potrivit actului de control realizat de angajații Centrului Național Anticorupție (pe atunci CCCEC) privitor la insolvabilitatea fabricii de sticlă „Cristal-Flor”, în perioada 2006-2008 **„Moldovagaz” a fost prejudiciată cu 57,1 mln lei de către persoane și companii controlate de Veaceslav Platon**³⁴. Prin încheierea ilegală a Curții de Apel Economice din 06.07.2006 (judecător Nicolae Craiu), menținute de CSJ la 10.08.2006 (judecători Ion Muruianu, Ion Vîlcov, Vasile Cherdivară), „Moldovagaz” a fost

³³ Watchdog.MD & Transparency Moldova, „Laundromatul rusesc – schema de spălare a 70 miliarde dolari facilitată de elitele politice din Moldova”, 2019, <https://bit.ly/3dKjiPI>

³⁴ Act de control al CCCEC din 09.02.2009 privind insolvabilitatea SA „Cristal-Flor”, <https://bit.ly/3eweRxx>

obligată să livreze fabricii de sticlă gaze pe datorie, contrar prevederilor din Legea cu privire la energetică³⁵. Drept urmare, datoriile pentru gaz a fabricii de sticlă s-au majorat de la 3,4 mln lei în 2006 la 60,5 mln lei în 2008. Din cauza faptului că **fabrica nu a achitat consumul de gaze, „Moldovagaz” a acumulat datorii de circa \$5 mln față de „Gazprom”**.

Fabrica utiliza gazul la producerea buteliilor de sticlă, care erau transmise la realizare companiilor intermediare, controlate de Veaceslav Platon. Aceste companii vindeau producția fără a achita datoriile față de „Cristal-Flor”. Prin această schemă firmele controlate de Platon converteau datoria la gaz în mijloace bănești. Potrivit actului CCCEC sus-menționat, cel puțin 37 mln lei au fost delapidăți prin astfel de firme-intermediare, inclusiv:

- 19 mln lei prin SRL „Avirom Pack” din România;
- 5,2 mln lei prin SRL „Lapadexim”;
- 3,8 mln lei prin SRL „Cristal-Flor” (Odessa), SRL „Cristal-Flor-Ucraina” și SRL „Cristal-Flor-1” din Belgorod-Dnestrovsk;
- 3,5 mln lei prin SRL „Orintprint-Prim”;
- 1,3 mln lei prin SRL „Кубань-Корк” (Federația Rusă);
- 952,4 mii lei prin „Goldbridge Trading” limited (UK);
- 485,6 mii lei prin „ПСФ Укртрансбудо” (Ucraina);
- 422,4 mii lei prin SRL „Global Comerț”.

Este de remarcat faptul că SRL „Orintprint-Prim” și SRL „Global Comerț” **erau înregistrate pe aceeași adresă și arendau același sediu de la Maria Uzun - mama lui Veaceslav Platon,**

în or. Căușeni, str. Eminescu 17. Însă toate aceste „coincidențe” sunt ignorate de procurorul Victor Muntean, care gestionează dosarul privind insolvabilitatea fabricii „Cristal-Flor”. Nu au fost sancționați nici judecătorii care ilegal au obligat „Moldovagaz” să livreze gaz pe datorie fabricii de sticlă.

Este important de menționat că în același act de control al CCCEC sunt descrise tranzacțiile de spălare de bani prin intermediul hotărârilor instanțelor de judecată începând cu anul 2005, analogice cu schema „Laundromatul Rusesc”. Acest lucru demonstrează faptul că **schemele de spălare a banilor au început mult mai devreme**. Prin urmare organele de anchetă au ascuns aceste fraude și au mințit opinia publică despre faptul că spălarea banilor s-a desfășurat în perioada 2010-2014.

3.6. Administrarea frauduloasă a SA „Moldovagaz”

Banii achitați de consumatori pentru gazul natural sunt destinați strict pentru cheltuielile prevăzute în tarif – procurarea și livrarea gazului. Dacă mijloacele bănești sunt cheltuite în alte scopuri neprevăzute de tarif, întreprinderea acumulează datorii la gaz. În mod sistematic „Moldovagaz” și filialele sale au admis cheltuieli nejustificate, care nu se regăsesc în tarif, acumulând astfel datorii suplimentare pentru gaz. Este vorba de sute de milioane de lei delapidăți sau cheltuiți irațional, cu acceptul tacit al acționarilor și organelor de control, din care cauză s-a majorat datoria la gaz a malului drept. Analiza acestor cheltuieli nejustificate a fost expusă în studiul publicat de Comunitatea WatchDog.MD

³⁵ Art. 12 alin (7) din Legea cu privire la energetică nr. 1525 din 19.02.1998: Dacă consumatorul nu plătește integral consumul de gaze, furnizorul este în drept să întrerupă livrarea.

în septembrie 2019,³⁶ iar în continuare vom face o scurtă trecere în revistă:

- **243,5 mln lei delapidați** la construcția gazoductelor și procurarea materialelor, fraude constatate prin hotărârile ANRE nr. 461, 479, 484 și 489 din anul 2012;
- **101,5 mln lei pentru sediul nou al Moldovagaz** din str. Pușkin 64. Suma reală ar putea fi cu mult mai mare, deoarece 101,5 mln lei este doar valoarea cadastrală a bunului imobil înregistrată în 2009, la etapa de începere a construcției;
- **90 mln lei anual pentru asigurarea mijloacelor fixe** ale întreprinderilor de transport și distribuție a gazului;
- **Sumă necunoscută pentru servicii de asistență juridică** achitate cabinetului pretinsului avocat Valerian Mânzat – „Legal Solutions” SRL, „Tarsen Grup” SRL, precum și către SRL „MGS Legal Consulting”, beneficiarii căreia nu-i cunoaștem la moment;
- **Sumă necunoscută de mijloace delapidate la procurarea valutei** la curs majorat față de rata medie pe piața bancară.

Aceste încălcări, precum și alte abuzuri comise de administrația „Moldovagaz” au rămas în afara atenției fondatorilor și a organelor de anchetă. Nimeni din administrația companiei nu a fost atras la răspundere, iar mijloacele delapidate nu au fost recuperate până în prezent.

³⁶ Comunitatea WatchDog.MD, „Moldovagaz – 20 ani de fraude masive sub protecția acționarilor și instituțiilor de stat”, 2019, <https://bit.ly/2AWk2rq>

³⁷ Raportul „Gazprom” pentru trimestrul 4 din 2019, pag. 28: <https://www.gazprom.ru/f/posts/77/885487/gazprom-emitent-report-4q-2019.pdf>

3.7. Clauze abuzive din contractele semnate cu „Gazprom” în 2006

Deși „Gazprom” indică în toate rapoartele sale financiare că regiunea transnistreană nu achită consumul de gaze, concernul rus continuă să livreze gaze malului stâng³⁷. Concernul rus nu dispune de contract cu Tiraspol-Transgaz, iar datoriile sunt acumulate de „Moldovagaz”. Acest fapt se datorează prevederilor abuzive din contractele semnate de „Moldovagaz” cu „Gazprom” privind furnizarea și tranzitul gazelor³⁸. Sunt cel puțin 3 prevederi abuzive care conduc la acumularea datoriei la gaz:

- **Livrarea gazelor „pe datorie” în regiunea transnistreană.**

„Moldovagaz” este obligată să livreze gaze malului stâng și să acumuleze datorii către „Gazprom”. Potrivit p. 2.8 din Acordul nr. 1 la Contractul de furnizare a gazelor 1ГМ-07-11 din 2006, „Moldovagaz” nu poate întrerupe livrarea gazelor în regiunea transnistreană fără acordul în scris din partea „Gazprom”. Reiterăm că toți banii achitați de consumatorii din regiunea transnistreană ajung în așa-numitul „cont special de gaze”, după care sunt transferate direct în bugetul separatist. De fapt, „Gazprom” obligă „Moldovagaz” să livreze gaze pe datorie în stânga Nistrului, legalizând astfel finanțarea regimului neconstituțional de la Tiraspol. Rezolvarea problemei cu datoria la gaz este imposibilă până când această prevedere nu va fi exclusă din contract.

³⁸ RISE Moldova, „[Contact confidențial] Imperiul Gazprom în Moldova”, 2016, <https://www.rise.md/contract-confidential-imperiul-gazprom-in-moldova/>

- **Soluționarea litigiilor în Arbitrajul comercial din Moscova.**

Deoarece malul stâng nu achită ani la rând consumul de gaze, „Gazprom” folosește hotărârile arbitrajului ca „soluție” la problema repatrierii mijloacelor bănești la exportul gazului. Anume din acest motiv contractul de livrare a gazelor prevede examinarea litigiilor în Arbitrajul comercial din Moscova. În fiecare an „Gazprom” obține hotărâri favorabile privind confirmarea datoriei pentru gazele livrate către „Moldovagaz”, cu scopul de a se justifica formal în fața autorităților fiscale din Federația Rusă. Deși datoria la gaz depășește cu mult valoarea patrimoniului „Moldovagaz”, concernul rus nu a întreprins nici o tentativă de a recupera datoria în baza hotărârilor de arbitraj. Asta demonstrează faptul că interesele „Gazprom” în raport cu Moldova nu sunt de natură economică, dar au o conotație geopolitică – finanțarea unui regim separatist și consolidarea influenței administrației de la Kremlin în Moldova.

- **Repartizarea abuzivă a veniturilor din tranzitul gazelor.**

„Moldovagaz” încasează doar 50% din veniturile pentru tranzitul gazelor din cauza prevederilor abuzive din art. 3.2 ale contractului nr. 2ГМ-07 din 2006 privind tranzitul de gaze pe teritoriul Moldovei. Cealaltă jumătate din venituri este alocată operatorului din stânga Nistrului. Repartizarea echitabilă a veniturilor din tranzitul gazelor ar trebui să fie proporțional cu lungimea rețelelor, sau

72% - malului drept și 28% - malului stâng. Din cauza repartizării abuzive, malul drept ratează anual circa 22% din veniturile pentru tranzitul gazelor. Ținând cont de faptul că „Gazprom” a tranzitat prin gazoductele din Moldova cel puțin câte 19 mlrd m³ anual pe parcursul ultimilor 20 ani, iar tariful de tranzit este de \$3 pentru 1000 m³, cota de 22% din veniturile ratate constituie circa \$12,5 mln anual. Din cauza prevederii abuzive din contract, **pe durata a 20 ani „Moldovagaz” a ratat circa \$250 mln din venitul pentru tranzitul gazelor.** Mijloacele respective au revenit abuziv operatorului din regiunea transnistreană. Însă aceste venituri ratate puteau fi utilizate pentru achitarea datoriei la gaz a malului drept sau pentru reducerea tarifului pentru consumatorii din Moldova.

3.8. Datoriile complexului termoelectric față de „Moldovagaz”

Malul drept a acumulat datorii la gaz inclusiv din cauza restanțelor sectorului termoelectric față de „Moldovagaz”. Potrivit datelor oficiale, în vara anului 2019 datoria la gaz a sectorului termoelectric față de „Moldovagaz” și filialele sale a constituit peste 2,8 mlrd lei, din care:

- 2641,6 mln lei constituie datoria acumulată de SA „Termoelectrica”³⁹;
- 200 mln lei este datoria SA „CET-Nord”⁴⁰.

O parte din datorie a fost moștenită din anii '90 odată cu restructurarea sectorului energetic și fondarea întreprinderilor de termoficare. Începând cu 2006 prețul de import al gazului s-a majorat, iar sectorul termoelectric a

³⁹ Raportul „Termoelectrica” pentru trim. 2 din 2019: <https://bit.ly/3gjBWoc>

⁴⁰ Raportul „CET-Nord” pentru trim. 2 din 2019: <https://bit.ly/3d5w1kM>

acumulat alte datorii din cauza neajustării la timp a tarifelor la producerea energiei termice și electrice. Datoriile sectorului termoenergetic sunt în MDL, pe când datoria „Moldovagaz” față de „Gazprom” este în USD. Deprecierea leului cu 50% față de USD în perioada 2014-2015 din cauza fraudei bancare a generat pierderi suplimentare pentru „Moldovagaz”. Cu aceeași sumă de lei întreprinderea va putea procura mai puțini dolari pentru a stinge datoria față de „Gazprom”.

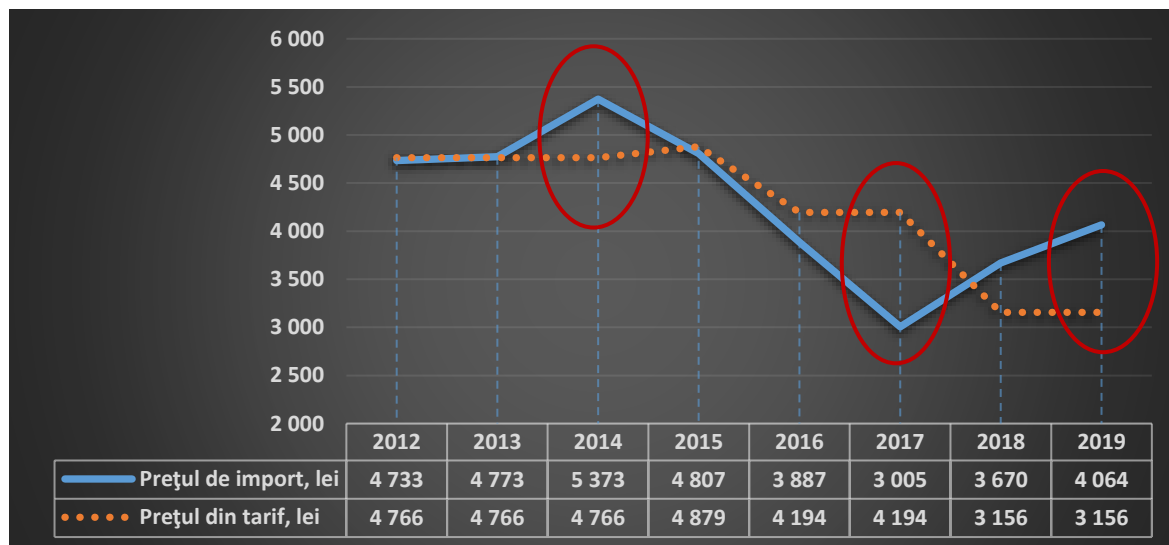
3.9. Devierile tarifare acumulate din cauza neajustării la timp a tarifelor

Un alt factor care a condus la acumularea datoriei la gaz este amânarea ajustării tarifelor la gazele naturale. În lipsa unui control adecvat al operatorilor din sectorul energetic, precum

și a unui mecanism eficient de compensații pentru consumatorii vulnerabili, ajustarea tarifelor la costurile reale a fost influențată de interesele corupte și agenda politică a partidelor de la guvernare⁴¹. Pe de o parte reglementatorul include în tarif unele cheltuieli nejustificate ale „Moldovagaz”, iar pe de altă parte tariful nu este ajustat la timp odată cu fluctuația prețului de import al gazului sau modificarea cursului valutar.

Efectele influenței politice asupra procesului de revizuire a tarifelor le observăm din figura 1: sunt câteva perioade de timp când prețul de import al gazelor și prețul luat în calcul la formarea tarifelor diferă peste limita de 3%, stabilită de metodologia tarifară.

Figura 1: Dinamica prețului de import al gazului și prețul mediu inclus în tarif (MDL/1000 m³)

⁴¹ Comunitatea WatchDog.MD (2019), §2, identic adnotării 36

Pentru perioada 2012-2019 devierile tarifare doar pentru componenta de cost al gazului au constituit -437 mln lei, reieșind din consumul intern de 1 mlrd m³ anual. S-au acumulat devieri și în privința costurilor de bază, însă din lipsa informației detaliate privind structura lor, nu putem estima care sunt devierile acumulate. Totodată, potrivit calculelor „Moldovagaz”, devierile tarifare pentru perioada 2011-2019 depășesc 2,4 mlrd lei. În opinia ANRE valoarea devierilor ar fi de 1,3 mlrd lei, însă o decizie finală în acest sens încă nu a fost aprobată⁴².

Înainte de a stabili valoarea devierilor tarifare, trebuie clarificată situația privind costurile justificate care pot fi incluse în tarif, inclusiv nivelul pierderilor de gaze în rețelele de distribuție. Acest lucru este posibil doar după efectuarea unui audit financiar la „Moldovagaz” și filialele sale, pentru a depista cheltuielile nejustificate. În caz contrar orice ajustare a tarifelor va genera nemulțumirea consumatorilor din cauza lipsei transparenței privind structura și argumentarea costurilor.

4. Ce riscăm dacă „Gazprom” va cere achitarea datoriei

În procesul-verbal al ședinței comisiei interguvernamentale moldo-ruse din 19.09.2019, părțile au convenit să elaboreze documentația legală privind achitarea datoriei la gaz a malului drept. În document nu este menționat nimic despre faptul că până la achitarea datoriei malului drept trebuie stabilită valoarea reală a acestei datorii, ținând cont de multiplele ilegalități care au condus la acumularea neîntemeiată a datoriei. În schimb,

Guvernul Moldovei a propus 3 surse din care va fi rambursată datoria:

- recuperarea datoriilor la gaz de la „Termoelectrica” și „CET-Nord”;
- recuperarea devierilor tarifare, cu includerea acestora în tariful la gaz;
- identificarea altor surse, inclusiv transmiterea patrimoniului de stat.

Sub aspect contractual, datoria la gaz de \$7,8 miliarde este o obligație corporativă a „Moldovagaz” față de „Gazprom” și subsidiara acestuia (Factoring-Finans). Cu alte cuvinte, „Gazprom” nu poate solicita plata datoriei respective de către Guvernul Republicii Moldova. Pentru a iniția recuperarea datoriei, „Gazprom” va trebui să reconfirme în instanțele de judecată din Moldova hotărârile emise de așa-numitul arbitraj comercial de la Moscova privind datoriile la gaz. Cu toate acestea, datoria la gaz este garantată cu activele „Moldovagaz”, în care „Gazprom” deja controlează 63,4% din acțiuni. Potrivit ultimului raport financiar al „Moldovagaz”, activele întreprinderii la situația din 31.12.2019 au constituit 12,4 miliarde lei⁴³ sau echivalentul a \$720 mln (inclusiv datoriile sectorului termoenergetic), ceea ce acoperă mai puțin de 10% din datoria la gaz.

După cum am menționat în punctul 3.8 de mai sus, datoria sectorului termoenergetic este de 2,8 miliarde lei (2,6 mlrd lei – Termoelectrica și 200 mln lei – CET-Nord). Având în vedere valoarea profitului reglementat al acestor întreprinderi, recuperarea datoriilor fără a afecta activitatea operațională a CET-urilor este posibilă în decurs de 15-20 ani. Dacă

⁴² Mold-street.com, „Cine va soluționa disputa între ANRE și Moldovagaz privind pierderile la distribuția gazului”, mai 2020, <https://www.mold-street.com/?go=news&n=10476>

⁴³ Raport financiar al „Moldovagaz” la 31.12.2019, https://www.moldovagaz.md/pic/uploaded/docs/financialestatistici_2019.pdf

„Moldovagaz” va solicita achitarea datoriei în termen mai scurt, CET-urile vor trebui să contracteze împrumuturi externe, fie să desfășoare emisie suplimentară de acțiuni. Totodată „Moldovagaz” poate iniția procedura de insolvență a CET-urilor, pentru a numi propriul administrator al insolvenței și a prelua controlul asupra CET-urilor. În mod normal, furnizorul de gaze ar trebui să fie cointeresat ca întreprinderile din sectorul termoelectric să funcționeze stabil, fiindcă acestea consumă 36-38% din volumul gazelor livrate Republicii Moldova. Este puțin probabil că „Moldovagaz” va putea administra CET-urile mai eficient în situația actuală. Însă, preluarea controlului asupra CET-urilor de către „Gazprom” (prin intermediul „Moldovagaz”) va constitui un pericol real la adresa securității Republicii Moldova. **Stoparea livrărilor de căldură în toiu iernii în 2 cele mai mari orașe din Moldova – Chișinău și Bălți** – poate fi folosită de administrația de la Kremlin pentru a destabiliza situația și a exercita presiuni asupra guvernării din Moldova.

O altă soluție discutată privind stingerea datoriei la gaz este transmiterea gazoductelor de distribuție cu o lungime de 14,6 mii km, construite în cadrul Programului național de gazificare inițiat în anul 2002. Gazoductele respective reprezintă circa 2/3 din rețeaua de distribuție a gazului și sunt în afara circuitului economic (nu sunt în proprietatea „Moldovagaz” și amortizarea lor nu este inclusă în tarif)⁴⁴. Într-un interviu acordat publicației „Interfax”, președintele Igor Dodon a propus transmiterea acestor gazoducte în

contul achitării datoriei la gaz a malului drept⁴⁵. Fără a ne referi la oportunitatea soluției date, vom evidenția 2 aspecte importante pe care Igor Dodon „a uitat” să le menționeze:

- consumatorii casnici de asemenea au investit în construcția acestor gazoducte. Dreptul lor de proprietate nu poate fi negat. Transmiterea acestor gazoducte în proprietate unui operator de distribuție trebuie să prevadă neapărat un mecanism de compensare a consumatorilor;
- Trebuie efectuată inventarierea și evaluarea gazoductelor construite începând cu anul 2002. Ministerul Economiei în comun cu autoritățile locale trebuiau să desfășoare inventarierea gazoductelor până în iunie 2008, însă acest proces nu este încă finalizat. Igor Dodon cunoaște acest lucru, fiindcă se afla la conducerea Ministerului Economiei în anul 2008.⁴⁶

Având în vedere cele menționate, Guvernul nu poate decide transmiterea gazoductelor restective în contul achitării datoriei la gaz, fiindcă aceste gazoducte nu sunt în totalitate în proprietatea statului.

5. Ce precondiții trebuie realizate pentru a soluționa problema datoriei la gaz

Dependența de gazele rusești este principalul obstacol în soluționarea problemei datoriei la gaz. Concernul rus poate stopa livrarea gazului sub pretextul existenței datoriilor, cum s-a mai întâmplat în trecut, și va încerca să impună condiții dezavantajoase pentru Moldova⁴⁷.

⁴⁴ Comunitatea WatchDog.MD (2019), §8, identic adnotării 36,

⁴⁵ Interfax, 2016, <https://www.interfax.ru/world/537912>

⁴⁶ HG 597 din 13.05.2008, <https://bit.ly/2NsUvlu>

⁴⁷ Vedomosti.ru, 2000, „Молдова сдалась” (*Moldova a cedat*), <https://www.vedomosti.ru/newspaper/articles/2000/03/03/moldova-sdalas>

Pentru a avea poziții egale de negociere cu „Gazprom”, Moldova trebuie să dispună de surse alternative de alimentare cu gaze și energie electrică.

5.1. Alternative de import a gazului

Până în 2020 Moldova era dependentă de un singur furnizor – „Gazprom”. Incertitudinile privind semnarea unui nou acord de tranzit al gazelor dintre Ucraina și Rusia au motivat „Moldovagaz” să mobilizeze eforturile pentru asigurarea livrării gazului în regim revers prin gazoductul transbalcanic⁴⁸. Concomitent se desfășoară proiectul de interconexiune cu sistemul de gaz al României până în anul 2021.⁴⁹ La capitolul diversificării surselor de aprovizionare cu gaz, Moldova a progresat semnificativ în ultimul an.

5.2. Alternative de import a energiei electrice

Circa 80% din consumul de energie electrică a Moldovei este asigurat din 2 surse externe: Ucraina și centrala electrică MGRES din stânga Nistrului. Din 7 linii electrice de tensiune înaltă (330 kV) care interconectează Moldova la sistemul energetic ucrainean, doar o singură linie asigură livrarea energiei electrice fără a intersecta teritoriul regiunii transnistrene. 2 linii se limitează la teritoriul transnistrean, iar 4 linii sunt conectate nemijlocit cu MGRES, care asigură stabilitatea funcționării sistemului electro-energetic al Moldovei. Gazele rusești sunt principala sursă folosită de MGRES la producerea energiei electrice⁵⁰. Dacă

Moldova va înceta livrarea gazelor „pe datorie” în regiunea transnistreană și va trece la importul de gaze de pe piața UE, centrala electrică MGRES va rămâne fără combustibil. Apariția deficitului de energie electrică în sistem poate conduce la sistarea livrărilor de energie din Ucraina. Sunt cel puțin 2 căi de soluționare a acestei probleme:

- **interconectarea asincronă la sistemul electroenergetic din România.** Potrivit planului de dezvoltare al operatorului rețelei de transport „Moldelectrica”, construcția liniei electrice Vulcănești-Chișinău (400 kV) și montarea stației BtB cu puterea de 600 MW va fi realizată până în anul 2022;⁵¹
- **construcția interconexiunilor suplimentare cu Ucraina** pentru a ocoli teritoriul transnistrean. Planul de dezvoltare al „Moldelectrica” nu prevede careva investiții în acest sens.

Realizarea acestor precondiții va face posibilă inițierea negocierilor privind reglementarea datoriei la gaz și va oferi Moldovei poziții egale în discuțiile cu „Gazprom”, pentru a evita un eventual șantaj din partea concernului rus.

⁴⁸ Comunicat „Moldovagaz”, 2019, <https://bit.ly/2YdBHCH>

⁴⁹ Mold-street.com, „Transgaz din România amână pentru 2021 finalizarea interconexiunii gaziere cu Moldova”, Ian. 2020, <https://www.mold-street.com/?go=news&n=9825>

⁵⁰ Conform raportului tehnic al MGRES pentru 2019, gazul a constituit 99,91% din combustibilul utilizat la producerea energiei electrice, <https://bit.ly/2Y9bJ3i>

⁵¹ Plan de dezvoltare al rețelelor electrice de transport pentru anii 2018-2027, tabelul 5.1, <http://www.moldelectrica.md/files/docs/TYNDP.pdf>

6. Concluzii

Acumularea nefondată a datoriei la gaz a malului drept are câteva cauze. Încălcările admise de guvernările din Moldova la etapa fondării „Gazsnabtranzit” și „Moldovagaz”, au prejudiciat Moldova cu peste \$449 milioane. Achitarea de „Gazprom” a datoriilor regiunii transnistrene din contul cambiilor emise de Guvernul RM și repartizarea abuzivă a veniturilor din tranzitul gazului au prejudiciat consumatorii din Moldova cu peste \$503 milioane. Constatăm că prin deciziile abuzive ale autorităților din Moldova deopotrivă cu „Gazprom”, **datoria la gaz a malului drept a fost majorată ilegal cu circa \$952 milioane**, după cum este prezentat în tabelul 1. Rezultatul acestor abuzuri este în beneficiul „Gazprom” și în defavoarea Moldovei. În cazul dat se creează incertitudinea **cine de fapt are datorii: consumatorii din Moldova față de „Gazprom” sau „Gazprom” față de Moldova?**

Administrarea frauduloasă a întreprinderii „Moldovagaz” de asemenea a contribuit la majorarea datoriei la gaz. În loc să achite consumul de gaz, întreprinderea a cheltuit banii pentru construcția unui nou sediu sau a delapidat banii prin achiziții nejustificate, acumulând datorii la gaz. Este inacceptabil ca aceste datorii să fie achitate de consumatorii de gaz. Deoarece acționarii „Moldovagaz” au admis aceste cheltuieli, tot ei trebuie să le compenseze, iar datoria la gaz trebuie redusă corespunzător. În același timp fraudele comise la procurarea materialelor la prețuri exagerate sau contractarea serviciilor de asigurare și serviciilor juridice trebuie investigate de organele de anchetă, iar mijloacele bănești trebuie recuperate pentru stingerea datoriei la gaz. Deși o parte din fraude a fost documentată de ANRE, procurorii nu au investigat cazul și nu au recuperat mijloacele fraudate.

Tabelul 1: Încălcările care au prejudiciat interesele Moldovei și au condus la creșterea abuzivă a datoriei la gaz

Descrierea încălcărilor	Perioada	Valoarea prejudiciului
Subevaluarea patrimoniului la fondarea "Gazsnabtranzit"	1994-1995	\$416 mln
Majorarea cotei "Gazprom" în "Gazsnabtranzit" prin HG 1068/1998	1997-1998	\$33,3 mln
Stingerea datoriei malului stâng la achitarea cotei "Gazprom" în capitalul "Moldovagaz"	2001	\$59,9 mln
Stingerea datoriei malului stâng din contul cambiilor emise în anul 1997	1997	\$130,2 mln
Stingerea datoriei malului stâng din contul cambiilor emise în anul 2000	2000	\$63 mln
Repartizarea abuzivă a veniturilor din tranzitul gazului	2000-prezent	\$250 mln
Total		\$952,4 mln

Achitarea datoriei la gaz fără a stabili care este valoarea reală a acesteia înseamnă acoperirea tuturor fraudelor săvârșite în sectorul gazelor naturale în ultimii 27 ani.

Spre regret, nicio persoană nu a fost condamnată pentru fraudele care au avut loc în sectorul gazelor naturale. Aceasta se datorează faptului că fiecare din părți urmărește propriul interes: politicienii din Moldova au scopul de îmbogățire personală din schemele de corupție, iar „Gazprom” execută agenda Kremlinului privind finanțarea separatismului și creșterea dependenței Moldovei de Federația Rusă. Mai mult ca atât, în septembrie 2017 Președintele Igor Dodon l-a decorat pe Iacov Cazacu, vicepreședintele „Moldovagaz”, cu ordinul „Gloria Muncii”⁵².

Foto: Iacov Cazacu (stânga) și Igor Dodon (dreapta)

Este surprinzător faptul că pe pagina web a Președinției nu a fost publicat nimic în acest sens, deși găsim comunicate despre alte evenimente de înmânare a distincțiilor⁵³. **Președintelui Dodon îi este rușine să comunice public faptul că a decorat unul din membrii administrației „Moldovagaz”?** Iacov Cazacu poate fi un martor valoros în investigarea fraudelor care au avut loc la „Moldovagaz”, ținând cont de experiența sa la conducerea întreprinderii și de informația de care acesta dispune.

⁵² Decretul Președintelui cu nr. 392 din 03.09.2017, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=100273&lang=ro

7. Recomandări

În conjunctura actuală există premise pentru a iniția procesul de soluționare a datoriei la gaz, cu implicarea activă a Parlamentului, Guvernului și organelor de anchetă din Moldova. În continuare prezentăm acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru clarificarea situației cu datoria la gaz:

- **Diversificarea surselor de energie și gaz**, pentru a dispune de poziții egale de negociere cu „Gazprom” și administrația de la Kremlin. Pe lângă interconectarea pe energie și gaze cu România, este necesar să elaborăm regulile pieței pentru a asigura concurența onestă și a exclude posibilitatea ca centrala electrică MGRES să poată livra energie fără a achita pe deplin costul gazului. Totodată trebuie modificat mecanismul de stabilire a tarifelor, care în prezent include prețul mediu anual atât pentru gaz, cât și pentru energie. De asemenea este necesar de prevăzut un mecanism echitabil și eficient de alocare a compensațiilor pentru consumatorii vulnerabili, pentru a evita acumularea datoriilor.
- **Stoparea acumulării datoriei la gaz și renunțarea la schema contractuală de furnizare a gazelor „pe datorie” în regiunea transnistreană.** Interesul Moscovei este de a influența politica externă a Moldovei prin menținerea și finanțarea regimului autoproclamat din regiunea transnistreană. „Gazprom” continuă să mențină această schemă fie prin coruperea decidenților politici de la Chișinău, fie prin

⁵³ Pe 31.08.2017 Dodon a oferit distincții de stat unor cetățeni și pe 21.09.2017 a oferit distincții de stat unor ofițeri ai Serviciului de Protecție și Pază de Stat.

amenințări cu sistarea livrărilor de gaz. Dependența de gazele rusești poate fi oprită numai după consolidarea securității energetice a Moldovei prin diversificarea surselor de energie electrică și gaz.

- **Efectuarea auditului activității economice a SA „Moldovagaz”** de la momentul fondării. Obiectivele misiunii de audit trebuie să fie următoarele: (1) să identifice valoarea fraudelor, pentru a iniția procesul de recuperare a banilor și achitarea datoriei la gaz; (2) să identifice cheltuielile nejustificate care nu se referă la furnizarea gazelor și respectiv nu se regăsesc în tarif, cu scopul de a exclude suma respectivă din datoria la gaz; (3) să verifice decontările cu „Gazprom” pentru a stabili cât din datoria regiunii transnistrene a fost achitată nejustificat de consumatorii din Moldova.

- **Investigarea ilegalităților comise la etapa fondării „Gazsnabtranzit” și „Moldovagaz”,** pentru a stabili prejudiciul cauzat Moldovei în favoarea „Gazprom”-ului ca urmare a abuzurilor comise de persoanele cu funcții de răspundere care administrau sectorul energetic.
- **Separarea datoriei la gaz între malul stâng și malul drept.** Datoria malului stâng trebuie radiată, deoarece reprezintă finanțarea separatismului înfăptuită de administrația de la Moscova prin intermediul „Gazprom”, în pofida faptului că regiunea transnistreană nu achită consumul de gaze. Datoria malului drept poate fi stabilită numai în rezultatul auditului la „Moldovagaz”, precum și a investigării ilegalităților comise de guvernarea din Moldova începând cu 1994.

Anexa 1: Comunicat al SA „Energocom” din 31.03.2020

COMUNICAT INFORMATIV

În conformitate cu prevederile Dispoziției nr.4 din 24 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, S.A. „ENERGOCOM” a prelungit contractul de furnizare a energiei electrice încheiat cu ЗАО «Молдавская ГРЭС», pentru perioada 01.04.2020 – 30.06.2020 (3 luni de zile, cu posibilitatea de prelungire) pentru acoperirea a 100% din necesarul de consum. La moment, în baza criteriilor tehnice, economice și financiare, ЗАО «Молдавская ГРЭС» este unicul producător de energie electrică capabil să acopere de sine stătător pe deplin necesitățile de energie electrică ale furnizorilor reglementați de energie electrică, operatorilor sistemelor de distribuție și operatorului sistemului de transport pe perioada respectivă.

În contextul prevederilor aceleiași dispoziții, S.A. „ENERGOCOM” a încheiat contracte de furnizare a energiei electrice cu furnizorii reglementați de energie electrică, operatorii sistemelor de distribuție și operatorul sistemului de transport pentru o perioadă de 3 luni, cu posibilitate de prelungire. Toate contractele respective au fost transmise spre avizare Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Conform noilor condiții contractuale, începând cu 01 aprilie 2020, prețul mediu de procurare a energiei electrice pentru S.A. „ENERGOCOM” cât și prețul mediu de furnizare a energiei electrice către agenții economici menționați va fi cu **cca 9,0%** mai mic decât prețul mediu aplicat în baza contractelor existente, valabile până la 31 martie 2020.

Administrația

S.A. „ENERGOCOM”

Контракт № ГАЗ 1993-1994 22.

Приложение I

- 5 -

СТАТЬЯ 9.

9.1. Газпром и Госдепартамент Республики Молдова по газификации договорились о предварительной оплате за поставляемый газ. Расчеты производятся плановыми платежами путем выписки Госдепартаментом Республики Молдова по газификации платежных поручений за пять дней в первый день расчетного периода (1, 6, 11, 16, 21 и 26 числа каждого месяца).

9.2. Окончательный взаиморасчет производится 10 числа следующего за отчетным месяца на основании согласованного расчета платы за газ и стоимости услуг по транзиту газа.

9.3. В случае задолженности по платежам, превышающим установленные настоящим контрактом сроки, Госдепартамент Республики Молдова по газификации уплачивает пени в размере 0,35 % за каждый день просрочки платежа.

9.4. В случае, если задолженность по платежам превышает установленные настоящим контрактом сроки более чем на один месяц, PAO "Газпром" вправе ограничить, а при задолженности более 2-х месяцев, прекратить полностью поставку газа по данному контракту потребителям Республики Молдова на период до погашения указанной задолженности.

9.5. Госдепартамент Республики Молдова по газификации обязуется до 1 января 1994 г. погасить просроченную задолженность за фактически полученный из Российской Федерации в 1993 году природный газ.

СТАТЬЯ 10.

Стороны освобождаются от ответственности за частичное неисполнение обязательств, если это неисполнение явилось следствием обстоятельств непреодолимой силы. Под этим понимаются обстоятельства, которые возникли после заключения контракта в результате непредвиденных сторонами событий чрезвычайного характера, включая пожар, наводнения, землетрясение, слонзнь, вержа и т.п.

Наличие форс-мажорных обстоятельств должно быть удостоверено Торговой палатой соответствующей страны.

Anexa 3: actele de verificare între „Gazprom”, „Gazsnabtranzit” și concernul „Moldova-gaz” la 01.01.1998

АКТ
сверки взаимных расчетов между
РАО „Газпром” и АО „Молдовагаз”
по поставке газа и расчетам за него
на 1 января 1998 года :

Нами, Начальником Управления бухгалтерского учета РАО „Газпром” Прядко Л.М. и Генеральным директором АО „Молдовагаз” Лесником М.Ф., произведена сверка объемов поставок газа потребителям республики Молдова в 1994-1995 гг. и расчетов за него за период с 01.01.97г. по 01.01.98 г.

В результате сверки РАО „Газпром” и АО „Молдовагаз” подтверждают следующее:

Наименование показателей	По данным		Отклонения
	РАО „Газпром”	АО „Молдовагаз”	
Задолженность за газ на 01.01.97 г., в том числе:	231 408 980,11	231 408 980,11	0,00
1994 год	79 877 105,30	79 877 105,30	
1995 год	151 531 874,81	151 531 874,81	0,00
Финансовые поступления, в том числе:	5 222 720,38	5 222 720,38	0,00
1994 год	424 026,90	424 026,90	
1995 год	4 798 693,48	4 798 693,48	0,00
Облигации Прав-ва Молдовы	130 231 290,71	130 231 290,71	0,00
1994 год			
1995 год	130 231 290,71	130 231 290,71	0,00
Зачеты, в том числе:	87 069 603,36	87 069 603,36	0,00
1994 год	70 567 712,74	70 567 712,74	0,00
1995 год	16 501 890,62	16 501 890,62	0,00
Всего поступлений	222 523 614,45	222 523 614,45	0,00
Задолженность за газ	8 885 365,66	8 885 365,66	0,00
1994 год	8 885 365,66	8 885 365,66	0,00
1995 год	0,00	0,00	0,00
Пени за газ, в том числе:	99 772 120,72	99 772 120,72	0,00
1994 год на 01.01.95г.	20 095 787,54	20 095 787,54	0,00
1994 года на 01.01.96г.	12 356 255,23	12 356 255,23	0,00
1994 год на 01.01.97г.	15 443 575,99	15 443 575,99	0,00
1994 года на 01.01.98г.	11 478 251,81	11 478 251,81	0,00
1995 года на 01.01.96г.	16 300 815,43	16 300 815,43	0,00
1995 год на 01.01.97г.	14 985 798,97	14 985 798,97	0,00
1995 год на 01.10.97г.	9 111 635,75	9 111 635,75	0,00
Общая задолженность	108 657 486,38	108 657 486,38	0,00

Управление бухгалтерского учета РАО „Газпром”
Л.М. Прядко
Генеральный директор АО „Молдовагаз”
М.Ф. Лесник

АКТ
сверки взаимных расчетов между
РАО "Газпром" и АО "Газнабтранзит"
по поставке газа и расчетам за него
на 1 января 1998 года

Нами, Начальником Управления бухгалтерского учета РАО "Газпром" Пряско Л.М. и заместителем Генерального директора АО "Газнабтранзит" Кишнером А.И., произведена сверка объемов поставок газа потребителям республики Молдова, а также расчетов за него за период с 01.01.97г. по 01.01.98 г.

В результате сверки РАО "Газпром" и АО "Газнабтранзит" подтверждают следующее:

Наименование показателей	По данным		Отклонения
	РАО "Газпром"	АО "Газнабтранзит"	
Задолженность за газ на 01.01.97 г.	172 203 393,00	172 203 393,00	0,00
Пени за газ по состоянию на 01.01.97г., в том числе:	19 416 592,00	19 416 592,00	0,00
1996 год	19 416 592,00	19 416 592,00	0,00
Несудейка за невыборку газа по состоянию на 01.01.97г., в том числе:	1 340 552,00	1 340 552,00	0,00
1996 год	1 340 552,00	1 340 552,00	0,00
Общая задолженность на 01.01.97г.	192 960 537,00	192 960 537,00	0,00
Стоимость поставки газа	190 288 097,12	190 288 097,12	0,00
I квартал	75 219 272,00	75 219 272,00	0,00
II квартал	29 249 052,00	29 249 052,00	0,00
III квартал	21 860 606,00	21 860 606,00	0,00
IV квартал	63 959 167,12	63 959 167,12	0,00
Финансовые поступления	0,00	0,00	0,00
Облигации Прав-ва Молдовы	9 768 709,29	9 768 709,29	0,00
Транзит	0,00	0,00	0,00
Всего поступлений	9 768 709,29	9 768 709,29	0,00
Задолженность за газ, в том числе:			
за газ 1996 г.	352 722 780,83	352 722 780,83	0,00
за газ 1997 г.	162 434 683,17	162 434 683,17	0,00
Пени за газ по состоянию на 01.01.98г., в том числе:	190 288 097,12	190 288 097,12	0,00
1996 год	49 408 216,21	49 408 216,21	0,00
1997 год	30 293 948,98	30 293 948,98	0,00
1998 год	19 114 267,23	19 114 267,23	0,00
Общая задолженность на 01.01.98г.	422 888 141,04	422 888 141,04	0,00

Начальник Управления бухгалтерского учета РАО "Газпром" Пряско Л.М.

Зам. Генерального директора АО "Газнабтранзит" А.И. Кишнер

Anexa 4: Actul de verificare între „Gazprom” și „Moldovagaz” din 01.07.2001

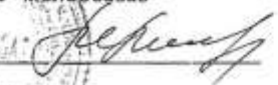
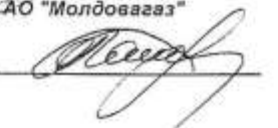
АКТ
сверки взаимных расчётов между ОАО "Газпром" и АО "Молдовагаз"
по поставке газа и расчётам за него по состоянию на 1 июля 2001 года.

Нами, Заместителем Председателя Правления ОАО "Газпром", Пушкиным А.А. и Начальником управления бухгалтерского учета, Прядко Л.М., с одной стороны, и Председателем Правления АО "Молдовагаз", Лесником М.Ф. и Начальником Департамента финансов, бухгалтерского учета и отчетности, Рашку Л.С., с другой стороны, произведена сверка взаимных расчетов за поставленный АО "Молдовагаз" природный газ в 1997-2001г.г. по контрактам 1ГМ-97 от 30.12.96г., 1ГМ-98 от 24.12.97г., 1ГМ-99 от 17.12.98г., 2ГМ-99 от 24.06.99г., 1ГМ-2000 от 27.12.1999г. и 1ГМ-2001 от 26.12.2000.

В результате сверки ОАО "Газпром" и АО "Молдовагаз" подтверждают следующее:

в долларах США

Наименование показателей	По данным		Отклонения
	ОАО "Газпром"	АО "Молдовагаз"	
Задолженность за газ на 01.01.2001г., в том числе:	465 274 471,90	465 274 471,90	0,00
за газ 1997г.(1ГМ-97)	122 331 522,86	122 331 522,86	0,00
за газ 1998г.(1ГМ-98)	168 390 066,00	168 390 066,00	0,00
за газ 1999г., в том числе:	128 617 385,00	128 617 385,00	0,00
(1ГМ-99)	73 620 185,00	73 620 185,00	0,00
(2ГМ-99)	54 997 200,00	54 997 200,00	0,00
за газ 2000г. (1ГМ-2000)	45 935 498,04	45 935 498,04	0,00
Стоимость поставки газа в 2001 г.	81 660 861,20	81 660 861,20	0,00
I квартал(1ГМ-2001)	54 472 656,72	54 472 656,72	0,00
II квартал(1ГМ-2001)	27 188 204,48	27 188 204,48	0,00
III квартал(1ГМ-2001)	0,00	0,00	0,00
IV квартал(1ГМ-2001)	0,00	0,00	0,00
Финансовые поступления - газ 2001 г.	17 354 002,63	17 354 002,63	0,00
Зачёты всего:	82 287 537,50	82 287 537,50	0,00
В счёт вноса в уставный капитал			
АО "Молдовагаз" 1997 год(1ГМ-1997)	59 962 146,00	59 962 146,00	0,00
1998 год(1ГМ-1998)	0,00	0,00	0,00
1999 год(1ГМ-1999)	0,00	0,00	0,00
1999 год(2ГМ-1999)	0,00	0,00	0,00
транзит 2000 год(1ГМ-2000)	0,00	0,00	0,00
транзит 2001 год(1ГМ-2001)	22 325 391,50	22 325 391,50	0,00
Оплата ВСЕГО:	99 641 540,13	99 641 540,13	0,00
в том числе: 1997 год (1ГМ -1997)	59 962 146,00	59 962 146,00	0,00
2001 год (1ГМ-2001)	39 679 394,13	39 679 394,13	0,00
Задолженность за газ на 01.07.2001г., в том числе:	447 293 792,97	447 293 792,97	0,00
за газ 1997г.(1ГМ-97)	62 369 376,86	62 369 376,86	0,00
за газ 1998г.(1ГМ-98)	168 390 066,00	168 390 066,00	0,00
за газ 1999г., в том числе:	128 617 385,00	128 617 385,00	0,00
(1ГМ-99)	73 620 185,00	73 620 185,00	0,00
(2ГМ-99)	54 997 200,00	54 997 200,00	0,00
за газ 2000г.(1ГМ-2000)	45 935 498,04	45 935 498,04	0,00
за газ 2001г.(1ГМ-2001)	41 981 467,07	41 981 467,07	0,00

<p>Заместитель Председателя Правления ОАО "Газпром"</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: right;">А.А. Пушкин</p> <p>Начальник Управления бухгалтерского учета ОАО "Газпром"</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: right;">Л.М. Прядко</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p>Председатель Правления АО "Молдовагаз"</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: right;">М.Ф. Лесник</p> <p>Начальник Департамента финансов, бухгалтерского учета и отчетности АО "Молдовагаз"</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: right;">Л.С. Рашку</p>
--	--

Anexa 5: Actul de verificare între „Gazprom” și „Moldovagaz” din 01.01.2001

А К Т

сверки взаимных расчетов между ОАО „Газпром” и АО „Молдовагаз” за поставленный АО „Молдовагаз” природный газ в 1996-2000 г.г. по контрактам 1ГМ-96 от 7.12.95 г., 1ГМ-97 от 30.12.96 г., 1ГМ-98 от 24.12.97 г., 1ГМ-99 от 17.12.98 г., 2ГМ-99 от 24.06.99 г. и 1ГМ-2000 от 27.12.99 г. по состоянию на 1 января 2001 года

в долларах США

Наименование показателей	По данным		Отклонения
	ОАО „Газпром”	АО „Молдовагаз”	
Задолженность за газ на 01.01.2000 г., в том числе:	509 907 154,82	509 338 973,86	568 180,96
1996 год(1ГМ-96)	63 568 180,96	63 000 000,00	568 180,96
1997 год(1ГМ-97)	149 331 522,86	149 331 522,86	0,00
1998 год(1ГМ-98)	168 390 066,00	168 390 066,00	0,00
1999 год(1ГМ-99)	73 620 185,00	73 620 185,00	0,00
1999 год(2ГМ-99)	54 997 200,00	54 997 200,00	0,00
Стоимость поставки газа	142 806 730,96	142 806 730,96	0,00
I квартал(1ГМ-2000)	57 304 480,00	57 304 480,00	0,00
II квартал(1ГМ-2000)	18 152 880,00	18 152 880,00	0,00
III квартал(1ГМ-2000)	18 827 185,04	18 827 185,04	0,00
IV квартал(1ГМ-2000)	48 522 185,92	48 522 185,92	0,00
Финансовые пост.- газ 1996 г.	568 180,96	0,00	568 180,96
Финансовые пост.- газ 2000 г.	46 440 685,83	46 440 685,83	0,00
		включая аванс	
Зачеты ВСЕГО:	140 430 547,09	140 430 547,09	0,00
1996 год(1ГМ-96)передача долга Правительству Молдовы	63 000 000,00	63 000 000,00	0,00
1997 год(1ГМ-97)передача долга Правительству Молдовы	27 000 000,00	27 000 000,00	0,00
1998 год(1ГМ-98)	0,00	0,00	0,00
1999 год(1ГМ-99)	0,00	0,00	0,00
1999 год (2ГМ-99)	0,00	0,00	0,00
транзит 2000 год (1ГМ-2000)	50 430 547,09	50 430 547,09	0,00
Оплата ВСЕГО:	187 439 413,88	186 871 232,92	568 180,96
в том числе 1996 год(1ГМ-96)	63 568 180,96	63 000 000,00	568 180,96
1997 год(1ГМ-97)	27 000 000,00	27 000 000,00	0,00
2000 год(1ГМ-2000)	96 871 232,92	96 871 232,92	0,00
Задолженность за газ на 1.01.2001 г., в том числе:	465 274 471,90	465 274 471,90	0,00
за газ 1996 г.(1ГМ-96)	0,00	0,00	0,00
за газ 1997 г.(1ГМ-97)	122 331 522,86	122 331 522,86	0,00
за газ 1998 г.(1ГМ-98)	168 390 066,00	168 390 066,00	0,00
за газ 1999 г.	128 617 385,00	128 617 385,00	0,00
в том числе (1ГМ-99)	73 620 185,00	73 620 185,00	0,00
(2ГМ-99)	54 997 200,00	54 997 200,00	0,00
за газ 2000 г.(1ГМ-2000)	45 935 498,04	45 935 498,04	0,00

Заместитель Председателя
Презления ОАО „Газпром”

А.А. Пушкин

Начальник управления бухгалтерского
учета ОАО „Газпром”

Л.М. Прядко

Председатель Презления
АО „Молдовагаз”

М.Ф. Писку

Главный бухгалтер АО „Молдовагаз”

Л.С. Рабицу

